

Målnummer:	Ö1266-01	Avdelning:	
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	2001-08-31		
Rubrik:	Fråga i mål om konkurs huruvida en skattefordran kan anses ha varit klar. 2 kap. 9 § konkurslagen		
Lagrum:	2 kap. 9 § konkurslagen (1987:672)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• NJA 1992 s. 578• NJA 1999 s. 97		

REFERAT

Staten ansökte genom Kronofogdemyndigheten i Stockholm vid Stockholms TR om att Nominexa Park AB i likvidation och Nominexa Search AB i likvidation (i fortsättningen gemensamt kallade bolagen) skulle försättas i konkurs. Som grund för sina yrkanden åberopade kronofogdemyndigheten att staten hade en klar och förfallen fordran för oguldna skatter, uppgående för det förstnämnda bolaget till 2 287 157 kr och för det andra bolaget till 3 884 237 kr.

Bolagen bestred ansökningarna på den grunden att bolagen inte var på obestånd och att presumptionen enligt 2 kap. 9 § KL inte var tillämplig, eftersom fordringarna inte var klara. Bolagen uppgav att processer rörande skatteskulderna pågick, att utgången var helt oviss och att skulderna skulle komma att undanröjas, om den rättsliga prövningen utföll till bolagens fördel.

Kronofogdemyndigheten åberopade följande. Bolagens skatteskulder hade fastslagits av skattemyndigheten och anstånd med betalning av skattebeloppen hade inte medgivits, varför bolagen varit skyldiga att betala skattebeloppen, oavsett att tvist förelåg om skattefordringarna. Eftersom bolagen inte betalat beloppen, som avser klara och förfallna fordringar, skall bolagen enligt 2 kap. 9 § KL presumeras vara på obestånd och därmed försättas i konkurs.

TR:n (rådmannen Kinberg) anförde i två för ett vart av bolagen likalydande slutliga beslut d. 15 jan. 2001: Skäl. Skyldighet att betala skatt åligger en gäldenär oavsett om taxeringen överklagats eller inte enligt 23 kap. 7 § skattebetalningslagen (tidigare 103 § 1 st. uppbördslagen). Möjlighet finns dock att begära uppskov med betalningen enligt 17 kap. 2 § samma lag (tidigare 49 § uppbördslagen). I förevarande fall har gäldenären dels överklagat taxeringen, dels sökt anstånd med betalningen. Länsrätten har beslutat att inte medge anstånd med betalning av skatten. Taxeringsbeslutet har ännu inte prövats av domstol.

Enligt praxis kan ett beslut som inte vunnit laga kraft inte läggas till grund för bedömningen av om och i vilken mån en fordran skall anses klar. Denna fråga måste prövas självständigt av den instans som har att pröva konkursansökan enligt bl.a. NJA 1981 s. 395. TR:n finner det vid en sådan bedömning osannolikt att det beslut som meddelats av skattemyndigheten vari taxeringen fastställts kommer att ändras i vart fall så att gäldenärens betalningsskyldighet helt faller bort. Fordran är därmed att anse som klar.

Gäldenären, som är bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1976:125), har på det sätt som anges i 2 kap. 9 § KL uppmanats betala klar och förfallen skuld men har inte betalat inom föreskriven tid. Då inte annat har visats skall

gäldenären därför enligt samma lagrum anses vara på obestånd.

Slut. 1. TR:n försätter gäldenären i konkurs. ---.

Bolagen överklagade i Svea HovR och yrkade i själva saken att HovR:n skulle upphäva konkursbesluten.

Riksskatteverket bestred ändring och yrkade att HovR:n skulle hålla muntlig förhandling i målen.

HovR:n handlade de båda målen gemensamt och fann inte skäl att hålla muntlig förhandling.

HovR:n (hovrättsråden Thuresson och Bergkvist samt tf. hovrättsassessorn Eriksson, referent) anförde i slutligt beslut d. 2 mars 2001: Av 2 kap. 9 § KL följer att en gäldenär skall anses insolvent om denne underlåtit att betala en klar och förfallen skuld inom en vecka från betalningsuppmaning. Det är i målet ostridigt att de aktuella skulderna är förfallna till betalning.

Oaktat att skattemyndighetens beslut inte har vunnit laga kraft skall den typ av skattefordringar varom nu är fråga anses klara i KL:s mening om inte bolagen gör sannolikt att fordringarna kommer att bortfalla vid förvaltningsdomstols överprövning av besluten. I likhet med TR:n anser HovR:n att bolagen inte förmått göra detta sannolikt. Till följd härav skall statens fordringar anses klara och därmed föreligger enligt 2 kap. 9 § KL en presumtion för att bolagen är på obestånd. Vid sådant förhållande skall bolagen visa att de är solventa för att konkursbesluten skall kunna upphävas. Så har inte skett.

HovR:n lämnar bolagens överklaganden utan bifall.

Bolagen överklagade och yrkade i själva saken att HD skulle lämna konkursansökningarna utan bifall.

Riksskatteverket bestred ändring. Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, RevSekt Konradsson, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut: Skäl. Bolagen har till stöd för överklagandena gjort gällande att presumtionsregeln i 2 kap. 9 § KL inte är tillämplig, eftersom de skattefordringar som åberopas till stöd för konkursyrkandena är tvistiga. De har därvid åberopat bl.a. att såväl skattemyndigheten som länsrätten i samband med prövning av frågan om anstånd med betalning av skatt har uttalat att utgången av skattetvisterna är oviss.

Riksskatteverket har i HD åberopat vad som tidigare har anförts. Enligt 2 kap. 9 § KL föreligger en presumtion för att en gäldenär är insolvent, om han är eller senare än ett år före konkursansökningen har varit bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078) och har uppmanats att betala klar och förfallen skuld men underlåtit att göra detta inom en vecka efter uppmaningen samt borgenären begär gäldenären i konkurs inom tre veckor därefter och skulden då ännu inte är betald.

De beslut av skattemyndigheten som ligger till grund för konkursansökningarna är verkställbara. Fråga är emellertid huruvida skatteskulderna kan anses vara klara.

En fordran bör anses vara klar, om den har fastställts genom lagakraftvunnen dom eller om den är ostridig. Den bör också anses klar om gäldenären bestrider den men bestridandet är uppenbart ogrundat. (Se prop. 1975:6 s. 158 samt NJA 1992 s. 578 och NJA 1999 s. 97.)

De taxeringsbeslut som har åberopats till stöd för konkursansökningarna har överklagats av bolagen. Länsrätten har ännu inte prövat överklagandena. I samband med prövning av frågan om anstånd med betalning av skatten har

skattemyndigheten och länsrätten uttalat att utgången i taxeringsmålen är oviss. Mot bakgrund härav och med beaktande av vad som i målet framgått om de aktuella taxeringsmålen - där de skatterättsliga frågorna får anses vara komplicerade - kan bolagens invändningar i konkursansökningsmålen inte anses sakna fog. Vid sådant förhållande kan de av staten åberopade skattefordringarna inte anses klara i KL:s mening. Presumtionsregeln i 2 kap. 9 § KL är därför inte tillämplig vid bedömningen av obeståndsfrågan. Eftersom någon annan utredning som utvisar att bolagen är på obestånd inte förebringats kan konkursansökningarna inte bifallas.

HD:s avgörande. Med upphävande av HovR:ns beslut lämnar HD konkursansökningarna utan bifall.

HD (JustR:n Svensson, Munck, Westlander, Blomstrand, referent, och Lundius) fattade slutligt beslut i enlighet med betänkandet.

HD:s beslut meddelades d. 31 aug. 2001 (mål nr Ö 1266-01).

Sökord: Konkurs; Obestånd

Litteratur:
